

HARDANGERKONFERANSEN - 11. nov 2021

Arbeidskraftsituasjonen for fruktproduksjonen:
- Kor står me? - Kor går me?

Arbeidskraftsituasjonen for fruktnæringa:

- Kor står me? - Kor går me?

Knut Byrkjenes Hauso

- styremedlem Vestland Bondelag

- Fruktdyrkar på Hauso, Ullensvang
- Produksjonsareal
 - 26 daa eple
 - 10 daa plumme
 - 5 daa morell
 - 6 daa pære
- Pluss
 - Bikuber (til pollinering..)
 - 16 daa tidl. innmarksbeite
 - 250 daa utmark/skog

Arbeidskraftsituasjonen for fruktneringa: - Kor står me? - Kor går me?

► Frå munkane i Opedal til Aad Wiese

- Storfamilie-bruket => einbrukar/deltidsbrukar
- Allsidig jordbruksdrift => spesialisert fruktproduksjon
 - 10 tre/daa i slåttemarka => 350 tre/daa
- Muskelkraft => hest => traktor/reidskapar
- Sjølvhushald => vaebyte => pengebyte
- Direkte «sal» => «frukthus» => felles pakkeri
- Tenestefolk/drengen på garden, verdifull ressurs
 - Lokale => omreisande => tilsette frå andre distrikt/regionar
 - Sentralt for gen-mangfoldet i mange bygder
 - 1980-talet: «Arbeidende gjest» – programmet
 - «Konene ut i lønna arbeid - vart erstatta av polakk»
 - 2000-talet: EØS-avtalen

Arbeidskraftsituasjonen for fruktnæringa: - Kor står me? - Kor går me?

► «Drengelsk» - det nye stammespråket:

- Aust-Europeisk arbeidskraft => god arbeidsmoral
 - Avhenigheit, også i fellespakkeria
 - Godt synleg innslag i bygdene i sesongen
 - Langvarige arbeidsforhold
 - (Nesten) «familie» relasjonar

Arbeidskraftsituasjonen for fruktnæringa: - Kor står me? - Kor går me?

□ Covid-19, eit førevarsel..?

- Landbruket => samfunnskritisk funksjon
- Importsmitte i bygnings- og verftsindustrien
- Innreiserestriksjonar, spesielt 2021
- Unntak frå innreiseregelverket, administrert av L-dir
- «Nøkkelpersonell»-begrepet
- Karantenebustad og karantenetid, smitteverntiltak
- NAV-sporet og studentmobilisering...
- 5. juli => grønt lys frå Polen og Romania
- Ingen smitteutbrot i 2020 og 2021 i grøntnæringa

Arbeidskraftsituasjonen for fruktnæringa:

- Kor står me? - Kor går me?

➤ **Vegen vidare...**

- Fruktdyrking er mykje fysisk manuelt arbeid!
- Spesialisering/effektivesering, klimaavtrykk, kvalitetskrav
- Haldbarheit/matsvinn, tidspress/rett haustetid, prognose, lager på hjul
- Større produksjonseiningar/bruk (?)
- Felles-pakkeria, navet i næringa
- Heiltidsstillingar? Tilflytting til regionen?
- Auka levestandard i Aust-Europa.
 - Redusert tilgang sesongarbeidarar? Andre land?
- Rekruttering - samarbeid med reiseliv og industri?
- Teknologisk utvikling reduserer arbeidskraftbehovet, men..
 - Topografiske og klimatiske utfordringar
 - Favør andre distrikt?

Arbeidskraftsituasjonen for fruktneringa: - Kor står me? - Kor går me?

Beltetraktor med grasklippar i fullbreidde.

Foto: Endre Bjtveit

Arbeidskraftsituasjonen for fruktneringa: - Kor står me? - Kor går me?

Ombygd plenklippar med pallegaffel og haustekasse.

Arbeidskrafts-
situasjonen for
fruktnæringa:
- Kor står me? - Kor
går me?

Arbeidsplattformer,-
- med og utan
hausteutstyr.

Arbeidskraftsituasjonen for fruktnæringa: - Kor står me? - Kor går me?

Hausterobotar..

Arbeidskraftsituasjonen for fruktnæringa: - Kor står me? - Kor går me?

Sjølvgående «traktor»-sprøyte.

Arbeidskraftsituasjonen for fruktnæringa: - Kor står me? - Kor går me?

Arronderingstiltak.

Arbeidskraftsituasjonen for fruktnæringa: - Kor står me? - Kor går me?

Arronderingstiltak

Ferdig levert: **FlattBratt**

Arbeidskraftsituasjonen for fruktnæringa: - Kor står me? - Kor går me?

Drone med sprøyteutstyr – MED lågt marktrykk..

Foto: Manuel Becker, LVWO Weinsberg